

LLUM, COLOR I PAISATGE.

(A partir d'unes paraules pronunciades a Les Pallargues, La Segarra, amb motiu d'unes jornades sobre art, a la tardor de 1.994).

En uns escrits que comenten una exposició que acabo de clausurar a la Galeria Renos Xippas, de París, he pogut destacar alguna frase que, situada avui, ha enriquit la meua reflexió sobre la pintura. En aquest text, el seu autor, comença, mes o menys, amb aquest pensament: "la pintura pot ser un art extremadament simple, pero la simplicitat en pintura es un exercici extremadament difícil". Diu també: "la pintura pot ser, de tant en tant, un art meravellós".

Jo també, ho penso així i mes avui día en que la pintura en alguns mitjans de gent jove es pot veure com amb cert descrèdit amb tota aquesta historia de que es algo que s'ha acabat, de que no té cap sentit posar color sobre una tela, sobre d'un paper. Es, penso, com un no volguer entendre res. La pintura es evidentment un art important pero sí que, como totes les coses realment importants, es, i així ha de ser, molt minoritaria. Son molt poques les persones les que podrán entendre i arribar a la pintura, molt poques les que podrán gaudir de la pintura en quant aquesta s'esdeve "un art meravellós".

El que acabo de dir podra semblar exagerat pero també el pintor Julian Schnabel en el petit text que va publicar en el catàleg de la seva exposició "Virginia de Lujo", a la Galeria Soledad Lorenzo, de Madrid, i dedicat en homenatge al pintor Jean Michel Basquiat poc temps avans desaparegut, deia: "En el restaurante había unas doscientas personas; Jean Michel (Basquiat) pensaba que había unas diez en el planeta que de verdad sabían de pintura, ..."

Jo no sé si tot aixó pot semblar-vos molt exagerat pero m'arrisgaria a dir que en toto aixó del art si que hi ha també una gran confusió i que en el referent concret de la pintura aquesta confusió pot venir donada per entendre la pintura com imatge. Com imatge llegida des de el mon de la imatge i no des del de la pintura que te, segueix tenint i tindrà el seu propi llenguatge. Per entendre aquesta diferenciació que assenyalo haurem d'entendre l'imatge com algo que sera sempre reproducible cosa que no es dona en la pintura per que la que aquesta necessita, a mes de "l'imatge" es el veure com esta posada, com esta "pintada" a mes de les dimensions, mesures, espais que dibuixa, que insinua...

Sobre aquest tema d'imatge i pintura, en una discussió amb un bon amic i després de la visita al Museu d'Art Modern de Nova York d'una exposició sobre l'influencia dels media en l'art contemporani -a partir del cubisme- va sorgir el tema d'Andy Warhol. Jo el posava en qüestió i el em deia que era molt evident que jo m'el questiones donç que Warhol no ha estat mai "pintura" sino que ha estat sempre "imatge".

Una vegada una mica asentats aquets aspectes que poden definir-vos una mica el que jo puc entendre per pintura i de les meves exigències sobre aquesta passaré a comentar la meva vinculació amb aquesta meravellosa comarca de La Segarra, amb l'esperança de que, a la fi, aquets dos pensaments no en dibuixin mes que un.

La meva mare era filla de Montoliu de Segarra. El meu pare era aragonés. Els dos estan enterrats a Montoliu. Des de sempre m'agradat anar a Montoliu. En els estiuets de la postguerra la meva deria era anar a Montoliu i allí debia de començar en somniar a pintar la pesantó de la calor de l'hora de la mitgdiada dels dies de juliol i agost. I la seva gent, tan dura i aixuta. I el paisatge. Ho dic així per que es una mena de memòria constant, d'identitat constant. I avui, en quant venia de Cervera cap a Les Pallargues i sent un paisatge que m'el conec molt, pero que cada vegada que el traveso el torno com a descobrir. Avui, com dic, era com una meravella amb aquets grisos i el cel quasi a ran de terra. Es un color pero, el de La Segarra, que el vinculo molt amb l'estiu, amb el color de la calor, amb la pesadessa de la calor, amb el "grocs de naps". Esta clar que en el pas del anys les propies vivències, la propia memòria, va creant la teva pintura i alguna vegada he pensat que ja des de aquella mirada dels anys primers, quant des de pobles com Montoliu, Granyena o La Ametlla, al estar situats en cotes altes del paisatge, les postes de sol son sempre baixes, diria que per sote de la linea convencional de l'horitzó i, per aixó mateix em questionaba aquesta nit, tot pensant en el que havia de dir, si no sería per aquí, per aquest color total en que quedaba tenyit el paisatge, que a les meves pintures, en els meus paisatges a partir de que jo soc jo pintant, es a dir des de els setantes, hi desapareix l'horitzó com a tall o punt de referencia del quadre per convertir-se en un pla de mirada totalment frontal.

No sé, pero, si aquest resultat em vé donat de les contemplacions aquelles pero sí que diria que hi ha un ordre, a mes de la del horitzó que es la del ordre del camp de La Segarra. L'ordre del ametllers al limit de les parets, les oliveres, les parets que dibuixen els marges de les terres rescatades pel conreu... I penso que tot aixó es el que ha dibuixat ratlles, linies, espais, cases i arbres quasi sempre com linies de sintesi, sintesi que em porta a una altre vivència que m'ha aportat La Segarra que es la de la seva sobrietat.

Diria que un paisatge deu comportar ja una forma de ser i per tant una forma de viure. A Montoliu s'hi vivia amb molt poc i aquesta sobrietat també m'atreveria a dir a marcat la meva forma de treballar. Quant treball necessito o faig servir molt pocs elements y quasi sempre el meu treball s'ha convertit en una labor de sintesi, d'eliminació per arribar a lo que penso o sento com mes sustancial i sense mases retóriques. Un resultat en el que sempre cerco uns resultats clars, radicals i pictòrics.

Per acabar amb aquesta petita explicació i avans de contestar alguna pregunta que em volguesiu fer i que segurament será mes divertit que parlar aquí tot sol, com si sentes catedra, voldria afeigir que hi ha que s'oposo que ahir deuria d'anar a l'Espai Guinovart i a Lo Pardal, d'en Guillem Viladot, a Agramunt. Son dos espais en els que l'influencia d'aquestes terres hi es evidenment present i de forma diferenciada. Dues maneres d'entendre i pel qual dues maneres de fer-nos entendre. I sense voler entrar en valoracions pero sí en la controversia diria, per centrar-me en l'obra d'en Guinovart i la meva -dos pintors- que l'obra d'en Guinovart es sempre

més retòrica, amb elements més explicatius, com més immediats i la meua es, com dic, més de síntesi, de vivència, de sensació més que explicació.

Això que dic pot quedar resumit amb dues històries, dues anècdotes. La primera: un crític, un escriptor -Remo Guidieri_ itàlia que viu i ensenya a la Sorbone a París i que va escriure un llibre sobre la meua obra va volguer conèixer la nostra Masia a Comiols. Tot just travessant Cervera va volguer parar la discussió per dir-me i constatar "Ja estem en el teu territori..." -el paisatge i una mirada educada l'hi va donar. La segona: Aquest estiu, precisament el dia en que es va inaugurar l'Espai Guinovart hem vaig trobar amb un bon amic que vosaltres també deureu de conèixer, en Josep Parera i em diu: No coneixia aquestes terres i tot venint, i pasat Cervera, es com si em troves dintre dels teus quadres. Dues anècdotes amb les que acabo aquesta intervenció.

Josep: Jo diria que la resposta a la pregunta d'en Guillem ja queda aclarida una mica al començament del text.

La pregunta "A veure....."

No, saps que passa que soc bastant reaci a passar diapositives per que les meves obres donen molt poc amb diapositiva i també per que crec que les diapositives falseigen molt una obra de síntesi com la meua. També per que pensaba que no era tan de parlar de la meua obra sino del que la provoca.

La pregunta "Es el problema que tenim...."

Donç els historiadors d'art d'aquest país ho teniu bé: El Museu d'Art Romànic tancat des de fa deu anys. El d'Art Modern sense sapiguer que fer, el d'Art Contemporani amb polèmica... El que passa amb la diapositiva, a més dels problemes de color, llum, dimensió, etc. es que la diapositiva pot donar tot allò de l'imatge de que tan em parlat menys allò que fa que un quadre sigui bó.

P. M'agradaria d'exposar.....

Un dia a l'Ateneu de Barcelona em va saludar un senyor d'Agramunt que em va dir que era pagés i que s'interessava molt per la pintura, per l'art. No saps mai on va a parar la teua obra, no físicament, que tampoc, sino en la mirada. Com dic em vaig quedar una mica sorpres perque a banda del cercle del que fou bon i admirat amic, l'Albert Coma Estadella, sempre he trobat poca gent interessada per l'art a les terres de Lleida, pero no sé si vaig errat. De totes formes penso que ara amb una major facilitat per a la comunicació es podran crear unes estructures més sòlides. Pero això porta temps, molt de temps. I a més no solsament les estructures diriem que culturals sino, que les de primera necessitat. Ahir al vespre es parlava de mantenir o restaurar parets de límits dels camps, de mantenir les cavaneres o les pellises i jo he dormit, si d'això s'en pot dir dormir, en una mena d'Hotel a Cervera que Deu ni dó...

P. Tu no saps.....

Jo me'n recordo

P. Escolta.....